

Rapport om den internationella situationen

[Från [Fourth International](#), 31 mars 2021. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

I. Inledning

Under det senaste året har den ekonomiska, sociala och allmänna politiska situationen dominerats av Covid-19-pandemin. Sjukdomen har varit globalt utbredd, och har redan smittat 128 miljoner människor, med 1,8 miljoner döda 2020, och mer än 2,7 miljoner döda från det sjukdomen började till slutet av mars 2021. Den har lett till en årlig mortalitetssiffra som är högre än den mortalitet som under de senaste 15 åren har orsakats av infektionssjukdomar som Hiv (1,7 miljoner döda 2004), hepatit B och C (1,3 miljoner 2015) eller tuberkulos (1,4 miljoner 2019).

Covid-19 har haft en oerhört snabb påverkan på hälsan över hela världen, och en förlamande effekt genom att drabba världsekonomin motorer och blockera alla de länkar i produktionskedjan som finns bakom dem. Pandemin förvärrar det kapitalistiska systemets flerdimensionella kris, och har inlett en period där **långsiktiga fenomen som tidigare utvecklades relativt självständigt överlappar varandra och sammanstrålar på ett explosivt sätt**: den ekologiska krisen, krisen för skuldsystemet, legitimitetskrisen för en stor del av regeringsinstitutionerna, både på planetens norra och södra halva, och på internationell och nationell nivå, och den geopolitiska maktkampen mellan USA-imperialismen och Kina. Det är processer som uppträder och växelverkar med varandra och förändrar den världsordning som har ärvts från 1990-talet med slutet för Östblocket, Sovjetunionens sammanbrott och det kapitalistiska återupprättandet både i denna del av världen och i Kina. Det är utan tvekan ett vägsäl i historien och en stor utmaning för alla politiska aktörer.

II. Den stora miljöutmaningen

Trots de senaste decenniernas alla internationella konferensen och överenskommelser fortsätter en allt snabbare ödeläggelse av de villkor som gör livet möjligt på planeten jorden: en allt snabbare

minskning av den biologiska mångfalden, dynamiken av skogsskövlingar, luft-, vatten- och markföroreningar, överfiskning och genetiskt modifierade monokulturer. Det finns inte mycket tid kvar för att undvika inte bara katastrofala utan också oåterkalleliga förändringar.

De drastiska förändringar av produktions- och konsumtionsmönster [som krävs] genomförs inte, och de djupgående ojämlikheter som finns vad gäller tillgång till planetens gemensamma tillgångar har förstärkts. Den kapitalistiska jakten på maximala kortsiktiga profiter fortsätter att ha övertaget över livets intressen.

Trots att utsläppen 2020 var lägre än 2019, är de fortfarande mycket högre än vad kolsänkorna (i mark och hav) kan suga upp. Det beräknas att omkring 45% av utsläppen hamnar i atmosfären. Parisöverenskommelsens gränser (en temperaturökning på 1,5° C) är fortfarande hotade, och om det inte sker en djupgående förändring av den globala ekonomin och det mänskliga samhällets och planetens metabolism kan de uppnås så tidigt som i början av 2030-talet.

III. Kapitalismen i en övergångsfas: plattformar och övervakning

Utöver ovanstående finns vår tids teknologiska omvandlingar, som leder till ännu mer djupgående förändringar i organiseringen av produktionskedjor och arbetsförhållanden – som blir alltmer digitala och osäkra. Det är en bild som vi kan kalla för en övergångsfas (som har påskyndats av pandemin) och som redan har döpts till en plattform- eller övervakningkapitalism.

I huvudsak leds, inriktas och kontrolleras dessa omvandlingar av världens stora företag och politiska krafter som står utanför befolkningens demokratiska kontroll och i grund och botten utanför den offentliga debatten.

Dagens största hot mot mänskligheten utgörs av tre teknologiska områden: (1) den militära teknologin – det handlar om en ny generation av taktiska kärnvapen, som gör det mer sannolikt att de kommer att användas, och drönare som är förmögna att självständigt avgöra när och vem de ska döda; (2) genetisk ingenjörsvetenskap, som genom att manipulera och lägga beslag på liv, privatisera utsäden, är en del av det globala kulturkriget mot böndernas liv och mänsklighetens livsmedel. Det är ett krig vars mål är att kontrollera produktion och kommersialisering av livsmedlen över hela planeten; (3) kapitalismens övervakningsteknologi, som får Orwells dystopi **1984** att framstå som en barnlek. Användningen av dessa övervakningssystem har ökat under pandemin.

Digital övervakning med hjälp av data från mobiltelefoner, geolokalisering och rörelsespårning, ansiktsidentifiering med termiska skannare, övervakning av bostadsområden med drönare, ett ökat antal övervakningsföretag, har sedan 11 september 2001 blivit allmänt förekommande. Spårandet av viruset används som förevändning att sprida och normalisera övervakningssystem som ifrågasätter de demokratiska rättigheterna.

IV. Övergång av hegemonin och konflikten mellan USA och Kina

Vi befinner oss i en alltmer militariserad värld. USA möter en allt hårdare konkurrens om sitt globala herravälde, speciellt på det ekonomiska området, och ser Kina som en framväxande

supermakt som hotar dess överhöghet, och intar därför en alltmer aggressiv hållning mot Kina och Ryssland.

Åtgärder vidtas i denna riktning, och de alltmer spända relationerna kännetecknas av intensiv teknologisk konkurrens, ett aggressivt handelskrig och en mycket avsevärd omorientering både av Pentagons militärdoktrin, Bush- och Obamaadministrationernas krig mot terrorismen och prioriteringarna i militärbudgeten. Dessa geopolitiska omdisponeringar kan knappast äga rum fredligt. Hotet om en kärnvapenkonflikt syns åter vid horisonten.

Samtidigt hårdnar Xi Jinpings regim i Kina och Putins regim i Ryssland, både i ett försök att undanröja all inhemsk opposition, befästa sin makt över vissa territorier (Krim, Hongkong, det uiguriska Xinjiang) och försöka utvidga sina militära inflytandeområden (Syrien för Putin; Kinesiska sjön, Afrikas horn för Xi Jinping).

Kinas starka internationella ställning har sedan 2020 förstärkts av pandemin. Det är det land som har startat om större delen av sitt produktionssystem och i hög grad förbättrat sina exportresultat. Genom sin varuexport, och med materiell och medicinsk hjälp, och på senare tid genom att tillhandahålla vaccin, har Kinas inflytande i Asien, Latinamerika och speciellt Afrika således tagit ett stort steg framåt. I Asien försöker Kina uppväga Trumps ”indo-pacifiska strategi” och dess militära manövrar genom att lansera RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership), ett frihandelsavtal mellan Kina och 14 asiatiska länder, och genom att utveckla den kinesiska flottan.

EU:s bräcklighet och motsättningar belystes plågsamt tydligt av Covid-19, som påverkade unionen allvarligt (500.000 hade dött redan i början av februari): krisens omfattning, i synnerhet i periferin i söder, har brutit många av fördragens förbud (vad gäller ECB:s politik eller formerna för solidaritet) samtidigt som konflikter mellan medlemsstaterna i frågan om vilka behörigheter (ekonomiska, sjukvårdsmässiga, etc.) som hamnar i ”gemenskapens sfär” och vilka som hamnar i de nationella regeringarnas sfär och den mellanstatliga sfären, har hamnat i förgrunden. Första året med Covid-19 avslöjade således EU:s oförmåga att använda sina ekonomiska och finansiella resurser för att genomföra en gemensam politik för att skydda sin befolkning från pandemin. ECB:s återköp av skulder på 1,85 miljarder under PEPP (Pandemic Emergency Purchase Programme) och EU:s tillfälliga återhämtningsplan på 750 miljarder euro, ”Next Generation EU” (och en ökning av EU:s budget med 14 miljarder euro per år), kommer uteslutande att användas för att stöda banker och storföretag samtidigt som exportens återhämtning kommer att vara svag och konsumtionen till stor del kommer att begränsas av de arbetande klassernas utarmning. Dessutom kommer ett villkor för att EU ska ge hjälp och lån från ”Next Generation EU” vara att ländernas planer är i linje med de europeiska nyliberala kraven. Ytterligare en fas inleds i EU:s legitimitetskris, eftersom pandemin återigen ställer frågor om ”vem ska betala för krisen?” och sätter ljuset på hur ineffektiva och orättvisa de nuvarande fördragen är för att möta det överhängande behovet av en jämlik, solidarisk enhet mellan Europas folk och resten av världen, som har drabbats av samma plågor.

V. Motsättningarna mellan kapitalistländerna om ett projekt för världen

Det nyliberala projektet var en kosmopolitisk utopi, en fantasi men med ett löfte inför framtiden; det byggde på myten om att det trotsade etatism och byråkratism, men bara för att dölja hur det ödelade

samhället. De kapitalistiska sektorerna, som finansbourgeoisien och Silicon Valley, förde och för fram budskapet om den liberala modernitetens trilogi: producera, konsumera och berika.

Denna nyliberala utopi skymde den globala kommersialiseringens antisociala och antidemokratiska omvandlingar, som efter 1990-talet radikaliserades och globaliserades och spred konkurrensens, privatiseringarnas och företagandans logik till samhällets alla sektorer. Den nyliberala utopin försökte dölja att användningen av ny teknologi inom ramen för den globaliserade kapitalismen har en benägenhet att förstöra en stor del av den befintliga världen och skapa miljontals offer. Det faktum att samhället i flera decennier tonade ned dessa negativa sidor, är just ett uttryck för hur dominerande detta globaliserande projekt har varit.

Vi har sett hur den nyliberala offensiven har inspirerat en uppsjö av olika politiska initiativ: Reagan och Thatcher, men också Clinton, Fernando Henrique Cardoso och Tony Blair, sedan Bush och Lula, och idag Pedro Sánchez i Spanien, Angela Merkel i Tyskland, Joe Biden i USA och till och med Xi Jinping i Kina. Det är just på grund av att nyliberalismen har detta världsomfattande perspektiv som den – med ännu större styrka än 1800-talets antidemokratiska liberalism – kunde bryta ner den tidigare vänstern. Efter sitt förräderi mot internationalismen i början av Första världskriget blev socialdemokratin ett verktyg för kapitalismens och imperialismens herravälde. I och med återupprättandet av kapitalismen vidmakthöll de byråkratiska och stalinistiska diktaturena sedan brutala former för tvång och utsugning. På senare tid stannade det tidiga 2000-talets ”progressiva” latinamerikanska regimer kvar i det kapitalistiska systemet, och fördjupade en utvecklingsmodell som byggde på export, utnyttjande av naturresurser och låglönepolitik för att förbli konkurrenskraftiga, även om de tillämpade en ”stödpolitik” som under de första åren minskade fattigdomen.

För att inte bli självmordsbenägna har flera globaliseringssektorer sedan fyra decennier (då och då) flörtat med diskussionen om en hållbar utveckling eller en grön kapitalism, dock utan att vilja bära kostnaderna för en verklig ekologisk övergång – som vi vet skulle kräva enorma mängder kapital och skapa enorma konflikter. Med tanke på att vänsteralternativen, som för att vara effektiva och dynamiska behöver vara feministiska, antirasistiska och ekosocialistiska, är så svaga, har kritiken mot globalismen delvis utnyttjats av konservativa nationalistiska (eller traditionalistiska), i allmänhet främlingsfientliga, rasistiska och chauvinistiska, nyfascistiska eller postfascistiska politiska projekt. De försöker rikta den folkliga frustrationen och revolterna mot samhällets förfall mot syndabockar, medan ”globaliserarna” påstår sig vara ”moderna” och försöker få stöd från feminister, hbtq-grupper och antirasistiska strömningar.

Men när kända vänsteranhängare eller politiska vänsterkrafter för fram radikala lösningar på kapitalismens flerdimensionella kris och föreslår konkreta lösningar avseende social rättvisa och främjande av det gemensamma, går det att se att dessa lösningar får en mycket bred genklang bland de arbetande klasserna och förtryckta sektorerna, vare sig det är Bernie Sanders och Ocasio-Cortez och ”the squad”¹ i USA 2019 och början av 2020, eller Jeremy Corbyn och Labourmanifestet 2017-2018 i Storbritannien, Syriza mellan 2010 och början av 2015 i Grekland, Podemos just efter sitt

1 ”The squad” är ett informellt namn på en grupp radikala demokratiska ledamöter i USA:s kongress: Alexandria Ocasio-Cortez, Ilhan Omar, Ayanna Pressley och Rashida Tlaib – öa.

bildande 2014 i Spanien... Problemet härrör alltså från deras brist på konsekvens och/eller att de har övergått till att anpassa sig till systemet.

De ”globalistiska” alternativen avslöjar alltmer sin antidemokratiska natur, som hänger samman med deras radikala sociala angrepp. Samtidigt är den enda ”universella” sidan hos yttersta högerens alternativ deras främlingsfientliga, i synnerhet islamofoba, utgångspunkt. 2000-talets hatpolitik tar inte längre bara formen av att försvara en eller annan hotad samhällsgrupp, utan är också ett uttryck för rädsla som kopplas till yttringar av samhällsdarwinism och en strävan efter makt som skapar en revolt mot alla universella projekt. Dagens konservativa nationalism har mycket varierande former, men alla revolterar mot globalisering, revolterar mot det moderna. Dess alltmer uttalade miljöfientliga och kvinnofientliga karaktär utnyttjas av globaliseringsströmningar för att framställa sig som representanter för civilisationens kamp mot barbariet, trots att de själva är centrala aktörer för att rasera sociala skyddsnet och miljöskydd. Det är därför upp till de (verkligt) systemfientliga och antikapitalistiska alternativen, att under sin kamp mot pandemin och dess sammanflätade kriser erbjuda ett alternativ till dessa olika sorters barbari, ett alternativ som är för omvårdnad, rättigheter och liv.

VI. Trumps nederlag: ett stort bakslag för den yttersta högern

USA är fortfarande den dominerande imperialismen i väst, där det amerikanska valsystemets förvanskningar och Trumps 70 miljoner röster väger tungt, så valresultatet har inneburit ett allvarligt bakslag för yttersta högerens konservativa, traditionalistiska och fascistiska projekt i hela världen. Det suddar dock inte ut den yttersta högerens allmänna utvecklingstrend.

Trots de svårigheter som pandemin innebar, verkar valet i USA i november ha haft det största valdeltagandet sedan 2008. Det höga deltagandet var resultatet av en polarisering som uttrycktes i det antirasistiska upproret och hundratusentals människors demokratiska stridbarhet, och gjorde det svårt för Trump att fortsätta att ifrågasätta resultatet, och rörde vägen för Bidens installation. Trumps nederlag minskar energin hos det auktoritära styre som sprider sig över hela världen, exempelvis i Polen, Ungern, Turkiet, Indien, Filippinerna, Nicaragua, Egypten, Brasilien, Burma...

Trump och trumpismen (liksom Bolsonaro, Modi, Duterte etc.) är en del av en större trend, där nya sorters auktoritärt styre och vetenskapsfientliga, upplysningsfientliga och medeltida konspirationsteorier sprider sig i många länder. De uttrycker den misstro som finns hos breda skikt mot de etablerade institutionerna, och som uppmuntras och manipuleras av yttersta högerens krafter. När det inte finns några massmobiliseringar och segrar som leds av progressiva krafter, kan dessa idéer fortsätta att sprida sig. Vår uppgift är att försöka isolera dessa strömningar, kämpa mot dem och kritisera dem med alla medel, ty de öppnar vägen för ytterst extrema auktoritära styren.

Det är uppenbart att Bidens administration, precis som Obamaadministrationen (2009-2017), kommer att försöka normalisera de internationella relationerna, speciellt med Europa, och motverka Kinas framsteg med en politik för att begränsa sin tillbakagång. Dessutom kommer den extrema höger som mobiliserade kraftfullt i det republikanska partiet under valet att fortsätta att vara mycket stark, samtidigt som de sociala rörelserna måste stärka sina aktioner.

VII. Pandemins ekonomiska, sociala och politiska effekter

VII.1. Kraftigt minskad aktivitet.

Pandemin och de åtgärder som har vidtagits för att hantera den har utlöst en djup lågkonjunktur i en ekonomi som ännu inte hade återhämtat sig efter krisen 2008, även om de stora informationsföretagen – de stora teknologiföretagen – har fått en allt tydligare dominans. På ett till synes motsägelsefullt sätt skapar den enorma ekonomiska tillbakagången en finansiell bubbla, speciellt i USA, EU och Japan. Men vinsterna på börsen och andra finansmarknader döljer inte det faktum att vi upplever den internationella kapitalismens längsta nedåtgående våg någonsin. Så pandemin leder till allvarliga störningar i värdekedjorna och det har inneburit lägre lönsamhet på kapitalet – utom i de sektorer som gynnas direkt av pandemin, bland annat mega-kommunikationer, e-handel och läkemedelsföretag.

Den minskade ekonomiska aktiviteten har lett till att BNP 2020 har minskat generellt med ungefär 4,3%, den sämsta siffran sedan den stora depressionen och fem gånger kraftigare än krisen 2008-2009. Den nuvarande krisen har också särdraget att vara samtidig i hela världen, vilket accentuerats av värdekedjornas internationella sammanflätning. Det är inte längre möjligt för en eller annan region eller något land att helt frikoppla sig från de centrala ekonomiernas trender. Och 2020 bidrog detta element till en allmän nedgång för produktionen och råvarupriserna, även om det fortfarande finns skillnader i omfattningen mellan kontinenter och länder.

Bara Kina har fortsatt att växa, om än mycket långsammare än under de två senaste decennierna (2,3%). I motsats till detta har den amerikanska ekonomin minskat med 3,5%, -4,8% i Japan, -6,8% i eurozonen, -7,8% i Storbritannien, -8% i Indien, -8,5% i Mexiko, -4,1% i Brasilien, -3,1% i Ryssland, och -1,2% i ”låginkomstländerna”.

Även om en viss återhämtning förväntas 2021, kommer USA och Europa under de kommande åren att se en låg ökning, vilket kommer att leda till ökad ojämlikhet och fattigdom. Det gäller i synnerhet som de minskade vinstmarginalerna kommer att få kapitalister och regeringar att öka trycket mot sysselsättning och löner och genomföra åtstramningar.

VII.2. Ökad ojämlikhet och fattigdom.

Enligt Världsbanken kommer sjukvårds krisen och de ekonomiska kriserna att 2021 leda till extrem fattigdom (det vill säga mindre än 1,9 dollar i inkomst per dag) för ytterligare 150 miljoner människor (som kommer att ansluta sig till de 2,8 miljarder, eller 36% av världens befolkning, som redan är fattiga). Av de 2 miljarder arbetarna i den informella sektorn har 80% drabbats hårt av pandemin.

Medan de rikaste länderna lagrar vaccin för sina befolkningar – och vägrar lätta på läkemedelsföretagens regler om intellektuell egendom för dessa vacciner, som har utvecklats med hjälp av massiv offentlig finansiering – kommer, enligt beräkningar av Folkets vaccinallians, många länder i det globala syd inte att få någon omfattande tillgång till vaccinerna förrän 2022.

Således belyser pandemin med våldsamt kraft ojämlikheterna i tillgången på sjukvård, mediciner,

vatten, mat och fullvärdiga bostäder. De befolkningar som har drabbats mest av viruset och av delvisa eller fullständiga nedstängningar är de som lever under de allra mest osäkra förhållandena (i områden där tillgången till offentlig sjukvård är dålig eller icke existerande) och de som ofta har riskfaktorer, dålig hälsa och näringsbrist. Det är ofta samma befolkningar som redan har drabbats av förlust av arbeten och resurser.

I de flesta länderna är skadorna från Covid-pandemin resultatet av årtal av minskade resurser till sjukvård och system för socialt skydd. Pandemin har överhuvudtaget förvärrat det kapitalistiska samhällets våld, diskriminering, våld mot kvinnor, rasistiskt våld, osäkra levnadsförhållanden, försämrade eller avsaknad av transporter och bostäder liksom osäker livsmedelsförsörjning.

VII.3. Den ökande offentliga skulden och centralbankernas politik.

De största centralbankerna (Amerikanska centralbanken, ECB, Bank of England, Bank of Japan och Bank of China) har reagerat på samma sätt. De har pumpat in tusentals miljarder dollar och euro i ekonomin för att hålla upp priset på finanstillgångar (offentliga eller privata aktier och obligationer) och undvika konkurser och massiva förluster för den rikaste procenten, i en omfattning som aldrig tidigare har skådats i kapitalismens historia och långt mer än vad de gjorde efter 2008.

Alla regeringar har tillfälligt övergivit målet att minska budgetunderskottet. Men hittills har inga åtgärder vidtagits för att beskatta de högsta inkomsterna och största förmögenheterna, inga speciella skatter har ålagts de företag som har gynnats av krisen (de stora läkemedelsföretagen, Amazon, Google...).

Den jättelika ökningen av statskulden kommer under de kommande åren att utnyttjas för att rättfärdiga fortsatta nyliberala reformer av systemen för socialt skydd, arbetslagstiftningen, privatiseringar och angrepp på offentliga tjänster. Det är absolut nödvändigt att ifrågasätta att statskulden ska användas till storföretagens fromma och kräva att orättfärdiga skulder avskrivs, till att börja med att skjuta upp betalningarna.

VII.4. Förevändningar för ett statligt auktoritärt styre.

2020 har många länder upplevt hur det har genomförts auktoritära åtgärder, undantagstillstånd, utgångsförbud, reserestriktioner, för att inte nämna stora ”framsteg” i kontrollen av befolkningen med hjälp av ny teknik. Dussintals regeringar har använt ett maximalt antal nödatgärder, som har vidtagits i namn av hälsorisker. I synnerhet gav pandemin de mest reaktionära regeringarna en möjlighet att stärka greppet om alla institutionella verktyg genom att ge regeringar och presidenter fullständiga maktbefogenheter och låta dem befästa den verkställande och juridiska maktens tolkningsföreträde och framförallt begränsa de medborgerliga friheterna.

Dessa åtgärder har genomförts samtidigt som många auktoritära regeringar har bevarats, bland annat i Brasilien, Indien, Filippinerna, Polen, Turkiet. Egypten och Israel – med skillnader i hur långt den yttersta högern har tagit över regimerna i de olika länderna.

I Filippinerna har kampen mot Covid-19 lett till att polisens och arméns tryck har ökat, med

Dutertes order att ”skjuta för att döda” de som inte respekterade nedstängningarna, angrepp på pressfriheten och hot om att återinföra undantagstillstånd. Många länder har utnyttjat pandemin för att stärka lagstiftning som begränsar de demokratiska rättigheterna och den personliga friheten. Precis som Duterte utnyttjade Viktor Orbán pandemin för att angripa pressfriheten och även anta en lag som ger honom fullständiga maktbefogenheter. I Myanmar organiserade den burmesiska armén den 1 februari 2021 en kupp för att stärka sin makt, en ”förebyggande kupp” inför en politisk situation som hade blivit okontrollerbar. Inför det enastående folkliga motståndet använde armén systematiskt handeldvapen och dödade på två månader mer än 500 demonstranter.

I Polen tog regeringen direkt kontroll över den främsta nyhetskanalen. Putin ändrade konstitutionen så att han kan förbli president fram till 2036. Över hela världen, i dussintals länder, har undantagslagar fungerat som fotfäste för att tysta kritik av hur pandemin har hanterats, med hundratals åtalade eller fängslade. Många förment demokratiska regeringar har följt samma säkerhetsväg, och lagt till nya odemokratiska föreskrifter till de som har antagits i namn av kamp mot terrorismen eller smugglingen av droger.

VIII. Pandemi och klimatförändringar: mot nya samhällsliga katastrofer

Covid-19 är precis som andra tidigare virus en zoonos. Vi kan förvänta oss att samma orsaker som gjorde att viruset gick över till människor kommer att få samma konsekvenser under de kommande åren. Under de kommande åren kommer dessutom effekterna av klimatförändringarna att bli fler, med katastrofala resultat för många befolkningar.

Mellan 1980 och 2000 förstördes 100 miljoner hektar skogar i Latinamerika, Afrika och Asien. Våtmarker som redan hade gått kraftigt tillbaka sedan början av 1900-talet, minskade mellan 1970 och 2015 med 35%, samtidigt som mer än en miljard människor är beroende av dem för sin försörjning. Dessa förändringar får vilda djurarter som bär på sjukdomsframkallande organismer som tidigare har varit åtskilda från människor, nu har börjat röra på sig och kommer i kontakt med landsbygdsbefolkningar, och leder till utveckling av zoonoser.

Utöver skogsskövlingar så förändrar klimatförändringarna vår naturliga miljö genom vattenbrist och extrema väderhändelser och genom att rubba ekosystemen. De kommer alltså att gynna uppkomsten av nya epidemier, samtidigt som människornas och handelns rörelser ökar och markanvändningen förändras. Sjukdomsbärande myggor flyttar till tidigare tempererade zoner. Det gör också fästingar som bär på borrelia. Permafrosten kan försvinna till 70% före 2100. Utöver att frigöra stora mängder metan, skulle denna nedsmältning göra det möjligt för virus och bakterier att återuppstå från tidigare begravt växt- och djurmaterial.

Globaliseringen mångfaldigar riskerna för ekologiska katastrofer, zoonoser och att de sprids snabbt i världsskala, och det är fastslaget att arbetarklassernas livs- och bostadsförhållanden, politiken med stora nedskärningar av socialbudgetarna kommer att förvärra riskerna för epidemier för dessa klasser och alla socialt sårbara sektorer, såsom bönder, invandrare, rasifierade befolkningar, ursprungsfolk.

Allt detta ökar behovet att **stärka och bygga sociala rörelser och mobilisera motståndet och försvaret av de arbetande klassernas och de förtrycktas levnadsförhållanden**, och stärka kampen mot sociala orättvisor och diskriminering, eftersom de folkliga klasserna återigen skulle bli de första offren för dessa nya pandemier.

IX. Motståndet upphör inte

År 2019 upplevde vi massiva uppror i olika delar av världen, speciellt i Afrika (Sudan, Algeriet och Libyen mot diktaturer), i Mellanöstern (såsom Libanon, Irak och Iran), i Central- och Sydamerika (Puerto Rico, Honduras, Costa Rica, Panama, Haiti, Ecuador, Chile, Colombia och Bolivia), men även i länder i Asien som Indonesien och Kazakstan och till och med lilla Malta i Europa. Enligt den alternativa webbplatsen *Mediapart* ägde det detta år rum mobiliseringar i 32 länder. I allmänhet var det explosioner av ekonomiska och demokratiska orsaker.²

Om vi till detta lägger kvinnorörelsens protester i Latinamerika och Europa och de globala ungdomsmobiliseringarna kring klimatförändringarna, liksom det demokratiska motståndet i Hongkong och samhällskampen i Frankrike, upplever vi troligen en period med de största och mest folkliga mobiliseringarna sedan 1968. Mobiliseringarna pekar på att det hade uppstått en progressiv motvikt mot världsutvecklingen efter 2016, då yttersta högerens projekt började föröka sig och sprida sig på grund av Brexit och Trumps seger. 2019 började starka rörelser mot nyliberalismen uppstå och kombinera kampen för demokrati och kampen mot diktatur, kamper som ibland satte stopp för tyranniska regimer.

Pandemin **pausade** denna motståndsvåg relativt kraftigt. Men på samma gång riktade pandemin strålkastarljuset mot den kapitalistiska globaliseringens katastrofala konsekvenser, mot skogsskövlingarna, den sociala politikens katastrofala resultat, återvändsgränderna för de regeringar som satte de kapitalistiska profitterna före folkets välbefinnande. Pandemin framhävde också hur osäkra förhållandena är för en stor del av världens befolkning som lider av social ojämlikhet och diskriminering, huvudsakligen kvinnor och rasifierade arbetare.

Så utöver speciella frågor som trygga arbetsförhållanden, polisvåld, mer resurser till sjukvård och rätten till abort, hade den kamp som uppstod under pandemin också som gemensam nämnare demokratiska, antirasistiska krav, avvisande av korrumperade regimer och avvisande av begränsningarna av de sociala rättigheterna – i linje med den våg som hade inletts tidigare. I detta nya skede måste vi framhäva:

- Redan under den första vågen i mars/april 2010 utvecklades kamp på arbetsplatser bland samhällsviktiga arbetare, i synnerhet inom sjukvårds- och utbildningssektorn, i protest mot de osäkra arbetsförhållandena. Vissa sektorers osäkra förhållanden (inom handel och transporter) ledde också till strejker, som på Amazons lager och många livsmedelsfabriker i USA.
- Trots den ökande pandemin blev det massiva mobiliseringar bland kvinnor den 8 mars 2020, kring frågor som hade väckts under de senaste åren, inklusive mäns våld (kvinnomord,

² “L’atlas planétaire des colères populaires”, *Mediapart.fr*, 24/11/2019, Donatien Huet.

övergrepp och alla möjliga trakasserier) som framhövdes av erfarenheterna under nedstängningarna. Feministiska grupper mobiliserade till stöd för kampen i samhällsviktiga sektorer med övervägande kvinnlig arbetskraft och i solidaritet med rörelser mot rasism och polisvåld, där kvinnor också spelade en framträdande roll. Rörelsen i Polen mot begränsningarna av rätten till abort växte över till en utmaning av det politiska systemet, som grundade sig på en kompromiss mellan regeringspartierna och den katolska kyrkan, och för en demokratisk regim. I slutet av året mobiliserade rörelsen i Argentina återigen för att stöda parlamentariska åtgärder för att legalisera aborter. I oktober spred sig protesterna i Namibia mot könsrelaterat våld och kvinnomord till gatorna.

- När de restriktioner som hade införts under den ”första vågen” började upphävas, upprepades Black Lives Matter-rörelsens explosion i USA i protester mot rasism och polisvåld över hela världen. Rörelsen för migranternas rättigheter mot polisvåld och sedan mot de nya förtryckande lagarna slog rot i Frankrike.
- Under det tredje kvartalet uppstod det i Thailand en bred demokratisk rörelse som utmanade monarkin. I Belarus utvecklades en massrörelse som ifrågasatte det odemokratiska återvalet av den auktoritära presidenten Lukasjenko.
- Flera mobiliseringsvågor har svept över Indien: mot regeringen Modis nyliberala och rasistiska politik, speciellt vad gäller förändringarna av lagarna om medborgarskap, en generalstrejk den 26 november och en enorm mobilisering av bönder som skakade norra Indien och landets huvudstad Delhi. Rörelsen har hållit på i månader och vann i februari 2021 en delseger.
- I Grekland lyckades vänstern den 7 oktober 2020 organisera en enorm antifascistisk demonstration, som ledde till att det nynazistiska partiet ”Gyllene gryning” dömdes som en kriminell organisation. Stora enade demonstrationer mot förtrycket med starkt deltagande av ungdomar ägde rum i februari-mars 2021.
- I Mauritius ägde det rum en folklig mobilisering mot nedsmutsning och för att skydda den biologiska mångfalden efter att en oljetanker sjunkit utanför kusten.
- Trots ett unikt förtryck fortsatte demokratirörelsen i Hongkong under hela 2020, precis som rörelsen mot regeringens politik i Libanon. I juli lyckades i massmobiliseringar i Mali störta den nyliberala presidenten. I Tanzania, Guinea och Elfenbenskusten ägde det rum folkliga mobiliseringar mot valfusk.
- I Nigeria skedde det i oktober omfattande folkliga mobiliseringar mot polisvåldet i rörelsen #StopSARS, som i huvudsak leds av unga människor, och även ungdomsdemonstrationer i Angola mot arbetslöshet, korruption och sociala orättvisor. Och i Irak har det sedan början av oktober 2019 funnits en icke konfessionell ungdomsrörelse i städerna, oberoende av parti- och militärtillhörighet, som har fört fram krav av politisk karaktär (fördömanden av korruptionen inom den härskande klassen) och sociala reformer (för social rättvisa och mot fattigdom) och mot närvaron av utländska trupper (Iran och USA). I Ungern var det studentmobiliseringar mot privatisering av den högre utbildningen.

- I Latinamerika ledde de stora strider som genomfördes 2019 och 2020 till viktiga valsegrar. I Chile uppnådde rörelsen mot reformer i oktober-november 2019, som leddes av organiserade kvinnor, en historisk seger vid folkomröstningen om en ny konstitution ett år senare. Bönder och arbetare i Bolivia gjorde hårt motstånd med många döda mot Añez' kuppregering och dess förtryckande manövrar, och återgav makten till MAS vid valen i oktober – efter ett intensivt folkligt uppror tre månader dessförinnan för att undvika att valen sköts upp ännu mer. I Puerto Rico gjorde en ny politisk rörelse – Rörelsen för medborgarnas seger (MVC), som hade uppstått efter de demokratiska demonstrationerna 2019 – ett starkt val i oktober. I Peru krävde stora mobiliseringar av ungdomar i november mot det nuvarande politiska systemet att en kuppleddare skulle avgå och att det skulle genomföras förändringar av den nyliberalt grundade konstitutionen. I Guatemala avvisade ett folkligt uppror den föreslagna budgeten för 2021 och krävde att presidenten skulle avgå. Till och med i de länder där processen har utvecklats minst, som Colombia, har det ägt rum mobiliseringar (en generalstrejk med stöd från bönderna) och segrar (arresteringen av Uribe), med möjligheter för vänstern att omstruktureras och för motstånd mot uribismen.
- I Myanmar har folket sedan början av februari med enastående mod gjort motstånd mot det blodiga förtryck som organiseras av armén. Delar av industriarbetarklassen, speciellt i kinesiska företag, deltar aktivt, trots att den kinesiska regeringen stöder de militära kuppmaakarna.

X. De stora utmaningarna för de nya arbetar- och folkliga rörelserna

Många regeringar har tillfälligt tvingats överge nyliberalismens dogmer, och statliga ingripanden har delvis varit viktigare än ”marknadens fria hand” för att hantera sjukvårdskrisen. Arbetarnas oumbärliga roll i samhället har framhävts, speciellt arbetarna i ”frontlinjen”, inom sjukvård och samhällstjänster, transporter, logistik, livsmedel, utbildning. Denna redovisning av ekonomiska och sociala frågor, men också den kollektiva solidaritet som har uttryckts i arbetarklassens bostadsområden, stärker tanken att världen efter Covid-19 inte får likna den tidigare världen. Att liv, hälsa, boende, befolkningens grundläggande behov måste vägleda samhällslivet och organisera ekonomin, i motsats till ett system där kapitalisternas intressen står högst på dagordningen.

Det har också funnits starka demokratiska krav, en strävan att de arbetande klasserna inte ska drabbas av pandemin och statens befogenheter, utan organisera sig själva för att hantera situationen på arbetsplatserna, i bostadsområdena och i lokalsamhällena. Ofta har man också avvisat polisvåld, presscensur, rasistisk och främlingsfientlig diskriminering, och könsrelaterat våld, som har ökat av nedstängningarna.

Således har pandemin objektivt skapat en gemensam nämnare för de sociala mobiliseringarna: kapitalismen och alla konsekvenser som detta system leder till när världen ställs inför en pandemi. Men i de flesta länder återspeglar inte de politiska förändringarna någon större villighet hos regeringarna att utmana de nyliberala dogmerna.

Vi revolutionärer måste fördubbla våra ansträngningar att ta initiativ som har som mål att **få kamper att sammanstråla** (i alla möjliga enhetsaktioner och till och med breda fronter för

punktvisa syften); **uppmuntra till självorganisering underifrån** – arbetar-, folkliga, antirasistiska, miljö-, samhälleliga – alla möjliga tvärgående organ; övertyga rörelser om **vikten av att den internationella solidariteten och organiseringen** blir starkare; uppmuntra till största möjliga programmatiska **enhet mellan de systemfientliga krafterna**; tillsammans med rörelserna skapa bärare av en demokratisk, ekologisk, social och sektoriell kamp som alltmer **konfronterar kapitalismen och dess regeringar**, för att under detta arbete övertyga människor om behovet av en radikal brytning med det rasistiska, patriarkala och rovgiriga kapitalistiska systemet.

Det finns två stora faror för de folkliga rörelserna: (1) ökningen av konspirationsteorier, som både gynnar social passivitet, avleder de antikapitalistiska kraven och gynnar den yttersta högern; (2) att regeringar och kapitalister tillämpar en ”chockstrategi” på basis av Covid-19, inte bara genom att varaktigt genomföra auktoritära lösningar och undertrycka demokratiska friheter, utan också med ultraliberala reformer.

Allt detta ökar behovet att gå på offensiven, bygga på de senaste månadernas sociala rörelser, samordna dessa rörelsernas aktörer och ledare för att **främja antikapitalistiska nödtåtgärder som täcker alla trängande sociala, demokratiska, feministiska, miljö-, antirasistiska strider och kamp mot diskriminering**. Samma rörelse ökar behovet att de sociala och politiska krafter som kämpar för en revolutionär omvandling av samhället ska bygga gemensamma fronter, en enhet som tydligt verkar för ett socialistiskt och revolutionärt alternativ.

Den kapitalistiska krisens ytterst allvarliga flerdimensionella kris rättfärdigar mer än någonsin behovet att **expropriera kapitalisterna**, till att börja med följande sektorer: sjukvården (inklusive de stora läkemedelsföretagen), energisektorn, finanser och jordbruk. Krisen ställer åter behovet av en medborgarkontrollerad socialistisk planering på dagordningen. Krisen för regeringssystemets legitimitet gör det också nödvändigt att framhäva behovet av att inleda konstituerande processer för att radikalt förändra samhällets politiska och juridiska struktur.

XI. Konfrontera det globaliserade kapitalistiska systemets flerdimensionella kris, återuppbygg en revolutionärt internationalistisk, feministisk och ekosocialistisk vänster

De två senaste årens sociala protester har genom sin radikaliserings och politisering visat en villighet att utmana den etablerade samhällsordningen. Det kraftiga deltagandet av ungdomar och rasifierade befolkningar, den stora närvaron av unga kvinnor som har en ledande roll i mobiliseringarna, visar att de nya generationerna utgör en betydande källa till radikalism, mångfald, dynamik och förnyande av rörelsens strukturer.

Men ju större och mer omfattande kampen blir, desto större blir klyftan mellan mobiliseringarnas kraft och hur svaga de alternativa politiska svaren är. De senaste årens många masskamper har inte lett till att det har uppkommit eller befästs några nya antikapitalistiska styrkor i stor skala, och inte heller har det lett till att det har skapats nya politiska verktyg som kan stärka dessa rörelser.

Den faktor som saknas idag är att det uppstår ett alternativ som förkroppsligar en verklig radikalism och spelar en politisk roll som likar den som uppstod i slutet av 1800- och början av 1900-talet –

och berikas av de samlade erfarenheterna och av de stora strider för frigörelse och miljö rättvisa som förs idag.

För att detta ska ske krävs initiativ för att utveckla klassmedvetandet och bygga politiska fronter som grundar sig på alla de sociala strider som har förts mot all sorts utsugning och förtryck och som kan besegra den nyliberala politiken, bekämpa den yttersta högern och få bukt med den institutionella vänstern.

Som en positiv faktor för framsteg i denna riktning är det nödvändigt att betona att en hög social konflikt nivå håller på att byggas upp i den tryckkokare som har skapats av de många rörelseinskränkningar som regeringarna i ett stort antal länder har infört mot coronaviruspandemin. De politiska aktionerna måste anpassas till detta nya scenario.

Vår Internationals bidrag för att det ska uppstå ett sådant radikalt alternativ kommer att göras på ett pluralistiskt, demokratiskt sätt och genom att ingripa i de strider som uttrycks på olika territoriella nivåer. Det kommer att handla om att skapa en ”övergångsdynamik” på grundval av mobiliseringar om grundläggande frågor från lokal till global nivå, inklusive den nationella nivån. Det är frågan om att uppmuntra massiv självorganisering för att försvara det som har uppnåtts i det förflutna och erövra nya sociala och miljö rättigheter mot alla maktförhållanden och de institutioner som bevarar dem. Om inte delstriderna avleds i riktning mot ett ”realistiskt” accepterande av orättvisor, kommer de att kunna ge självförtroende, stimulera fantasin och bidra till att omvandla maktförhållandena på samtliga nivåer.

Som Fjärde internationalen tar vi initiativ till att diskutera och vidareutveckla programmatiska svar på de utmaningar som finns under den nuvarande fasen i det kapitalistiska systemets systemkris, tillsammans med alla de huvudpersoner som är aktiva under dessa kamper. Det borde göra det möjligt för oss att konsolidera våra egna förslag och uppmuntra den enhet som är nödvändig för gå framåt i revolutionär riktning.

(Allmän linje antagen 24 februari 2021 (45 för, 6 mot, 1 nedlagd, 1 icke röstande). Slutgiltig version 31 mars 2021.)